

Alkotmánybíróság

2. fordulata Alaptörvény-alkalmazásának kizárását, zataláig felfüggeszti.

Érkezett: 2017 NOV 27.

Példány: 1

Melléklet: 3

Kezelőiroda:

jövedelem (a továbbiakban: jövedelem) napi átlagának 30-szorosa; ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa; ha a jogosult amiatt nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban vagy ennek egy részében táppénzben, baleseti táppénzben részesült, ha az számára kedvezőbb, a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 naptári napi jövedelmet kell figyelembe venni;

Az Mmtv. 12. § (1) bekezdése alapján a rokkantsági ellátás összege

d) a 3. § (2) bekezdés b) pont *bd)* alpontja szerinti esetben a havi átlagjövedelem 70 százaléka, de legalább az alapösszeg 55 százaléka és legfeljebb az alapösszeg 150 százaléka.

Ugyanezen törvény 12. § (2) bekezdése alapján ha a rokkantsági ellátásban részesülő személy havi átlagjövedelemmel nem rendelkezik, a rokkantsági ellátás összege

d) a 3. § (2) bekezdés b) pont *bd)* alpontja szerinti esetben az alapösszeg 55 százaléka.

Az alapösszeg 2016 -ban 94.500,- Ft. Az alapösszeg a Tny. 62. § (1) bekezdésében meghatározott szabályok szerint, a nyugdíjmeléssel megegyező arányban emelkedik. (2011. évi CXCI. tv. 9. § (3) bekezdés).

A felperes a bírósághoz 2017. március 17. napján érkezett rokkantsági ellátás összegének bírósági felülvizsgálata iránti kérelmében kérte az ellátás összegének újraszámítását, mert állítása szerint 2015 -ben nappali tagozatos intézmény tanulója volt, s munkaviszonyt csak ezt követően tudott létesíteni. Állítása szerint járulékot képező jövedelme volt magasabb összegben.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérelmezte. Álláspontja szerint a felülvizsgálattal támadott határozat, illetőleg az annak alapját képező szakhatósági állásfoglalás a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény előírásainak maradéktalanul megfelel.

A felperes 8. és 9. sorszámú beadványában a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 155/B. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság eljárásának bírói kezdeményezésére tett indítványt. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. tv. (Mmtv.) 1. § (2) bekezdése 3. pontjának 2. fordulatának az Alaptörvényhez, illetve a nemzetközi normákhoz való viszonya körében kijelentette, hogy Magyarország Alaptörvényének XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A XIX. cikk (1) bekezdés szerint Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. tv. (Mmtv.) 5. § (1) bekezdése szerint a megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt, és az Mmtv. 12. § határozza meg az ellátás összegét a fogyatékoság mértéke szerint, különbséget téve, hogy a rokkantsági ellátásban részesülő személy rendelkezik, vagy sem havi átlagjövedelemmel.

A felperes állítása szerint az Mmtv. 1. § (2) bekezdés 3. pontja szerinti havi átlagjövedelemre vonatkozó meghatározás különbséget tesz az ellátásra egyébként jogosultak között attól függően, hogy a kérelmük benyújtását megelőző naptári évben, vagy a kérelem benyújtásának évében rendelkeztek 180 naptári napi jövedelemmel. Ezen megkülönböztetés indokolatlan és sérti az Alaptörvény idézett rendelkezéseit.

Hangsúlyozta, hogy amennyiben a jogosult a kérelme benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel (referencia-időszak), úgy kérelmét a referencia időszakot követő évben bármely napon előterjesztheti és ellátása összegének meghatározása a havi átlagjövedelem alapján történik.

Rámutatott arra, hogy amennyiben a jogosult a kérelme benyújtásának évében (de az előző, azaz referencia-időszakban nem) rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, úgy ellátása összegének meghatározása csak és kizárólag abban az esetben kerül a havi átlagjövedelme alapján megállapításra, ha a kérelmét közvetlenül munkaviszonya napjának megszűnését követő napon nyújtja be, mert az Mmtv. idézett rendelkezése szerint csak a kérelem benyújtása napját közvetlenül megelőző 180 naptári nap jövedelem vehető figyelembe az átlagjövedelemmel rendelkezés szempontjából.

Hivatkozása szerint – mint a perbeli esetben is- a jogszabály abban az esetben, ha a jogosult a kérelem benyújtásának évében rendelkezett is 180 nap - de akár 360 – napi jövedelemmel az csak akkor vehető figyelembe havi átlagjövedelemként, ha a jogosult a kérelmét közvetlenül a keresőtevékenysége megszűnését követő napon nyújtja be. Ez azt jelenti, hogy amennyiben akár 1 nap – legyen az egy ünnepnap vagy éppen hétvége – a keresőtevékenység megszűnése és a kérelem leadása közé esik, úgy a kérelmező soha nem rendelkezhet az Mmtv. 1. § (2) bekezdése 3. pontja szerint átlagjövedelemmel, akkor sem, ha egyébként a kérelem benyújtásának évében összesen több, mint 180 napot dolgozott.

A felperes érvelése szerint méltánytalan elvárás egy fogyatékosval szemben, hogy munkaviszonya megszűnését követően a következő napon azonnal intézkedjen, amennyiben az átlagjövedelméből számolt magasabb összegű ellátásra tart igényt. Állítása szerint különös ezen rendelkezés azon jogosultakkal összevetve is, akik a kérelem benyújtását megelőző évben bármikor rendelkeztek 180 nap jövedelemmel, hiszen esetükben a kérelem benyújtására a következő teljes évben lehetőség van.

Okfejtése szerint adott védett csoporton belüli indokolatlan különbségtétel is az Alaptörvénybe ütközik. A fogyatékos és rokkant emberek ellátásának összege nem függhet attól, hogy mely évben szerezték meg az ellátáshoz szükséges jogosultságot és ahhoz képest kérelmüket mikor terjesztik elő. Amennyiben ugyanazzal a hátránnyal élő és ugyanannyi naptári napi jövedelemmel rendelkező fogyatékosok, illetve rokkantak egyes csoportja esetében 1 év áll rendelkezésre kérelmük benyújtására, úgy indokolatlan, méltánytalan és

Alaptörvénybe ütköző szabályozás az, amely a fogyatékkal élő, illetve rokkantak egy másik csoportja számára egyetlen nap határidőt sem biztosít és nincs lehetőség igazolási kérelem előterjesztésére sem.

Hangsúlyozta, hogy felperes a kérelmét nem munkaviszonya megszűnését követő napon terjesztette elő. 2016. július 8. napja, amikor a felperes munkaviszonya megszűnt, egy pénteki nap volt. A felperes kérelmét legkorábban 2017. július 11 -én hétfőn nyújthatta volna be, ám már ez esetben sem rendelkezett volna az Mmtv. 1. § (2) 3. pontja szerinti havi átlagjövedelemmel.

A felperes a konkrét esetben olyan időben elő sem tudta volna terjeszteni kérelmét, amikor ellátása a havi átlagjövedelme alapján került volna meghatározásra. A havi átlagjövedelem meghatározásának 2. fordulata így a felperes esetén lényegében teljesíthetetlen elvárást jelentett, melynek következtében csupán alacsonyabb összegű ellátásra szerezhett jogosultságot, megfosztva őt – és hasonló helyzetben lévő sorstársait – attól, hogy az előző évben jogosultságot szerző fogyatékosokhoz hasonlóan a havi átlagjövedelméből számolt magasabb színvonalú ellátásban részesüljön.

Az elsőfokú bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. (Abtv.) 25. § -a és 32. § (1) alapján azért kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, mert az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó, 2011. évi CXCI. tv. (Mmtv.) 1. § (2) bekezdése 3. pontjának 2. fordulata rendelkezései álláspontja szerint sértik az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését.

Az elsőfokú bíróság véleménye szerint indokolatlan a megkülönböztetés azon megváltozott munkaképességű személyek, akik nem a jogviszonyuk megszűnését közvetlenül követő naptári napon nyújtják be az ellátás iránti igényüket és azon személyek között, akik a jogviszony megszűnését közvetlenül követő napon nyújtják be a kérelmüket.

Az alapvető jogok biztosa 2017. június 19. napján kelt ABJ 1377/2017 -es számú jelentésében a vizsgálat folyamán megállapította, hogy az Mmtv. alapján az a személy jogosult a megváltozott munkaképességűek ellátására, aki egyéb feltételek mellett keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül. A kérelem benyújtásának időpontjában nem végezhet keresőtevékenységet, azonban amennyiben a keresőtevékenysége megszűnik, és már másnap nem nyújt be kérelmet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása iránt, hiába rendelkezett a munkaviszonya megszűnésének évében akár több mint 180 nap jövedelemmel, kizárólag a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári nap vehető figyelembe, tehát mind a 180 naptári napnak jövedelemmel fedettnek kell lennie. A gyakorlatban ez azt eredményezi, hogy ha bármely akár tőle független, objektív okból nem tudja közvetlenül a keresőtevékenység megszűnését követő napon benyújtani a kérelmet, akkor nincs jogi lehetőség arra, hogy a számára kedvezőbb számítási mód alapján biztosított havi átlagkereset szerint részesüljön a juttatásban.

Álláspontja szerint nem jelent megoldást a problémára a jogalkotótól kapott válasz sem, ami szerint az ügyfeleknek még a keresőtevékenység megszűnését megelőzően kellene benyújtaniuk a rokkantsági ellátás iránti kérelmüket úgy, hogy a keresőtevékenység megszűnésének várható időpontját jelzik az adatlapon. A gyakorlatban ez nem megvalósítható, mivel a fent ismertetett hatályos szabályozás szerint az adatlaphoz csatolni

kell a keresőtevékenység megszűnése esetén a megszűnés időpontját igazoló okiratot vagy annak másolatát, a keresőtevékenység fennállása ugyanis a kérelem automatikus elutasítását vonja maga után.

Mindezek alapján az alapvető jogok biztosa megállapította, hogy a megváltozott munkaképességű személyeket érintő eljárásban a világos kereteket, és a gyakorlatban is biztonsággal teljesíthető feltételeket megállapító jogi szabályozás hiánya sérti a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményét.

A Pp. 155/B. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását az Alkotmánybíróságról szóló törvényben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre kezdeményezi. Ugyanezen § (3) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti.

A bíróság a felperes indítványát alkalmasnak találta az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése szerinti egyedi normakontroll eljárás bírói kezdeményezésére. A bíróság eljárása során arról győződött meg, hogy az előtte folyamatban levő ügy elbírálása során alkalmazandó 2011. évi CXCI. tv. (Mmtv.) 1. § (2) bekezdése 3. pontjának 2. fordulata az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe ütközik, ezért alaptörvény-ellenes, így a Pp. 155/B. § (1), (3) bekezdésével összhangban - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és a jogszabályhely alkalmazhatóságának kizárását.

A bíróság az eljárás felfüggesztéséről a Pp. 155/B § (1) és (3) bekezdése, az Abtv. 25. § (1) bekezdése és 32. § (1) és (2) bekezdése alapján határozott.

A fellebbezés lehetőségét a Pp. 155/B. § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2017. november 16.

dr. Matók Ágnes s. k.
a tanács elnök

A kiadmány hiteléül:

